

Ύψωση και πτώση

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου

Αρχομένης της κατανυκτικής περιόδου του Τριωδίου ο Σεβ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου κ. Δαμασκηνός την Κυριακή 21η του μηνός Φεβρουαρίου, ιερούργησε στον Ιερό Ενοριακό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ορεστιάδος και ερμηνεύοντας το αγιογραφικό «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται», τόνισε·

«Ἡ ὕψωση καί ἡ πτώση. Εἶναι δύο ἔννοιες πού τίς ἀντιλαμβάνονται διαφορετικά οἱ ἄνθρωποι καί διαφορετικά ὁ Θεός. Γιά τούς ἀνθρώπους πού κινοῦνται στήν ἄγνοια τοῦ Θεοῦ καί στήν κοσμική νοοτροπία ἡ ὕψωση ἔχει νά κάνει μέ τήν ἐγωϊστική τιμή καί τήν καταξίωση. Εἶναι κάτι ἐπιθυμητό, διότι ἀφήνει στόν ἄνθρωπο τή γλυκιά γεύση τῆς ἀνωτερότητας σέ σχέση μέ τούς διπλανούς του. Οἱ περισσότεροι χαίρονται ὅταν αἰσθάνονται ὅτι εἶναι κάτι παραπάνω ἀπό τούς ἄλλους σέ ὅλα τά ἐπίπεδα. Ὅταν ξέρουν πιά πολλά, ὅταν ἔχουν πιά πολλά, ὅταν τιμῶνται πιά πολύ, ὅταν ἐπηρεάζουν πιά πολλούς, ὅταν κατορθώνουν πιά πολλά, ὅταν σέ σχέση μέ τούς ἄλλους αὐτοί βρίσκονται στό πιά πολύ, τότε ἀνεβαίνουν καί στό πιά ψηλά.

»Ἡ ἔπαρση εἶναι ἕνα πνευματικό καρκίνωμα, τό ὁποῖο ξεκινάει ἀθόρυβα καί ἐξελίσσεται χωρίς ὅρια, σέ σημεῖο πού μπορεῖ νά ἐπιφέρει τήν πνευματική νέκρωση. Ἡ ἔπαρση ὁδηγεῖ τόν ἄνθρωπο στήν ὕβρη, δηλαδή στήν ἐωσφορική αὐτοθεοποίηση. Στήν κατάσταση αὕτη ὁ ἄνθρωπος γκρεμίζει τό Θεό ἀπό μέσα του καί βάζει στή θέση τοῦ Θεοῦ τόν ἑαυτό του. Τότε ἡ σχέση του μέ τό Θεό εὐτελίζεται καί μετατρέπεται σέ θρησκεία, κατά τήν ὁποία κόβει καί ράβει τόν Θεό στά δικά του μέτρα καί ἀπαιτεῖ ἀπό Ἐκεῖνον νά γίνει ἕνας ὑπηρέτης τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῆς ἀλαζονείας πού κυρίευσε τόν ἴδιο. Στό σημεῖο ὅμως πού κορυφώνεται ὁ μυστικός ἐγωισμός καί ἡ κενοδοξία, ὅταν ὁ ἄνθρωπος φθάσει νά

ἀποδίδει στὸν ἑαυτό του τὰ κατορθώματα καὶ νὰ καυχᾶται γιὰ τίς ἐπιδόσεις του, ὅταν τοποθετήσῃ τὸν ἑαυτό του στὴν κορυφή καὶ στὸ κέντρο τῆς ζωῆς, τότε ἔρχεται καὶ ἡ μεγάλη πτώση. Τότε γκρεμίζεται πνευματικά καὶ αὐτοκαταδικάζεται σὲ ἀπομόνωση ἀπὸ τὸ Θεό καὶ ἀπὸ τὸ συνάνθρωπο του. Τότε μόνον ἀπαιτεῖ. Σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση δὲν ἀκούει, δὲ συμμερίζεται, δὲ συντρέχει, δὲ ἀγαπάει, δὲ θυσιάζεται. Τότε συμβαίνει τὸ ἐξῆς εἰρωνικό: ὁ ἴδιος νὰ νομίζει ὅτι εἶναι ἀετός πού πετάει στὸν αἰθέρα, ἐνῶ στὴν πραγματικότητα εἶναι σκουλήκι πού σέρνεται στὴ λάσπη καὶ τὴ βρωμιὰ τῆς ἀποστασίας καὶ τῆς θεϊκῆς ἀπουσίας.

»Ἡ ὕψωση, ὅμως, γιὰ τὸ Θεό εἶναι κάτι ἐντελῶς διαφορετικό. Σύμφωνα μὲ τὸ εὐαγγελικὸ μήνυμα ἡ ἀληθινὴ ὕψωση βρίσκεται στὸ σημεῖο πού ὁ ἄνθρωπος συνδέεται μὲ τὸ Θεό. Ἡ σχέση μὲ τὸν Κύριο καὶ μόνον αὐτὴ ἀνεβάζει τὸν ἄνθρωπο. Ὅσο ὁ ἄνθρωπος στέκεται ταπεινὰ ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, ὅσο ἀναγνωρίζει τίς εὐθύνες καὶ τὰ λάθη του καὶ δὲν τὰ μεταθέτει κάπου ἄλλου, ὅσο ἐκμηδενίζει τὸν ἑαυτό του, χτίζοντας ταυτόχρονα τὴν ἐλπίδα τοῦ θεϊκοῦ ἐλέους, ὅσο κοιτάζει πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ ντροπὴ νὰ ἀντικρίξῃ τὰ ἄνω, ὅσο ἡ καρδιά του συντρίβεται ἀπὸ τὴν αὐτογνωσίᾳ καὶ τὴν ἐπίγνωση τῆς ἐσωτερικῆς βρωμιᾶς, ὅσο κατεβαίνει ὡς πρόσωπο στὴ συνειδητοποίηση τῆς ἀναξιότητάς, τόσο ἀνεβαίνει στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. Ὅσο ἀποφεύγει ὁ ταπεινὸς ἄνθρωπος νὰ δικαιώσῃ τὸν ἑαυτό του, τόσο δικαιώνεται ἀπὸ τὸν Πατέρα τοῦ ἐλέους καὶ Οἰκτῆρμονα Κύριο. Ὁ ἄνθρωπος πού ἐλεύθερα καὶ ἀπὸ ἐπίγνωση τῶν λαθῶν "τίπτει" τὸν ἑαυτό του αἰσθάνεται συγχρόνως τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν σηκώνει καὶ νὰ τὸν ἀνεβάξῃ στὴν ἀληθινὴ δόξα μὲ τὴν ὁποία βραβεύονται οἱ ἐνάρετοι καὶ οἱ ἀγωνιστές.

»Από τήν ἄλλη ἔχουμε τήν ἔννοια τῆς πτώσης. Ὁ ὑψηλόφρων δυστυχῶς αὐτοκαταδικάζεται. Ἡ πτώση του ἔρχεται ὄχι ὡς τιμωρία ἀλλά εἶναι ὁ καρπός τῆς δικῆς του προδοσίας, τῆς αὐτονόμησης καί τῆς ἀπομάκρυνσής του ἀπό τό Θεό. Ὁ Θεός, πού σέβεται τήν ἐλευθερία, ἀφήνει τόν ὑπήγορο νά ζήσει μόνος του, ἀφοῦ μέσα του δέ χωράει κανένας ἄλλος παρά μόνον ὁ ἑαυτός του. Αὕτη ἡ οἰκτρή ἀπομόνωση ἀποτελεῖ τήν πτώση τοῦ ἐγωιστοῦ.

»Γιά τόν ταπεινό, ὅμως, ἡ πτώση εἶναι κάτι πού προέρχεται ἀπό τόν ἴδιο. Μόνος του γκρεμίζει τόν ἑαυτό του. Κομματιάζει ἀκόμη καί τήν παραμικρότερη σκέψη ἑπαρσης. Τή στιγμή πού αὐτοταπεινώνεται, ἀνοίγει τήν καρδιά του στό θεϊκό ἔλεος. Ζητάει τήν ἐπίσκεψη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος βιάζεται νά ἐπισκεφθεῖ τήν ταπεινή καρδιά καί νά τήν εὐλογήσει, διότι εἶναι γόνιμη, ἀνοικτή καί καρποφόρα. Ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Θεοῦ στόν ταπεινό ἀποτελεῖ τή δόξα καί τήν ὑψωση τοῦ ἀνθρώπου.

»Ο Χριστός, ἀγαπητοί, καθώς κλείνει τήν παραβολή τοῦ Τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου, μᾶς ἐπισημαίνει: «πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτόν ταπεινωθήσεται, ὁ δέ ταπεινῶν ἑαυτόν ὑψωθήσεται». Ἐάν ἀπό μόνοι μας ὑψώνουμε τόν ἑαυτό μας, θά ταπεινωθοῦμε. Ἐάν ἀπό μόνοι μας πάλι ταπεινωθοῦμε, θά ὑψωθοῦμε ἀπό τό Θεό. Πτώση καί ὑψωση, εἶναι μεγέθη πού ὑπερβαίνουν τά ὅρια τῆς ἐγκόσμιας λογικῆς. Ἄς τά μελετήσουμε καί προπαντός ἄς τά βιώσουμε ὅπως οἱ πατέρες μας, ἡμεῖς οἱ ἐκείνην ἡμέραν τῆς Τριωδίου ὁδού μας στή

